

אחרי בניין הדואר בתל-אביב: ראית את הפרצופים הדגנרטיים של העולים החד-שים, שמוכרים שם בדים? ראית איזה טימטום? או את זה צריך לחסל! ואני אומר שאת זה יכול לחסל רק מי שטר חזק, רק ממשלת חירום!
אני: "מה זה? מה תעשה ממלה כזאת?"
אורי צבי: (בהתלהבות רבה): "היא קודם כל תחסל את האנרכיה ברחוב. תגיד לי באיזה ארץ מעו לובש-מדים או לא-לובש-מדים לחבק ולערוך מזמוטים גלויים כאלה ברחוב או באוטובוס כמו בארץ? זאת זנות, תסלה לי, מה שקורה ברחוב. פה מתנשקים ומתחבקים וגבר אם ילך ערום או כמעט ערום ברחוב איש לא

(מפסיק כדי לנשום אוויר, אורי צבי מוריד את משקפיו והזובות מעל עיניו ופורש את רגליו מתחת לשולחן. הוא מתכונן להתקפה חדשה.)
אני: ממשך. תראה, מה שהצעתי בעניין העיתון זה ככה. יקבלו לשם אנשים לפי כישורם ולא לפי כרטיס המיפלגה שלהם. מבין? אותו אפשר לקבל לשם, את אנכרי. כי הכישרון צריך לקבוע בעיתון הממלתי שלי היחיד ולא כרטיס המיפלגה!
אני: "ומי ישלוט בעיתון זה?"
הוא: (בכנות): "איני מבין כלל למה כיוונת את דבריך."
 (אורי צבי נושם אוויר. הוא יושב דרוך בפיתונו. מחכה לשאלה הבאה. לחדר נכנס בנו הצעיר. לך? אומר לו גרינברג

אורי צבי גרינברג
 באיזה ארץ מעו לובש-מדים לחבק ולערוך מזמוטים גלויים ברחוב?

יעשה לו דבר. או אני שואל: דבר כזה היה באיזה ארץ תרבותית בעולם? בגרמניה אסור היה לנשק בן או בעל א

בחיבה. הבן מסתלק. הוא לא נעלב. הם כבר רגילים, מחיך המשורר. פתאום הוא מתנער מן ההפסקה. "שמע,

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136. העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יופי ינאי • עורך-תכנית: יופי שנק • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סימון • מחלקת המורעות: רפי זכרוני • המו"ל: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הדרום החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בר-אביגדור • הפצה, גר"מ בע"מ • גופות צינקוגרפיה, "כספי" בע"מ.

קניא ירי

אורי צבי גרינברג היה הנביא העל-יון של הימין הקיצוני. אין דבר הנאמר עתה על-ידי אחת הקבוצות הרבות של הקנאות הלאומנית, מגאולה כהן ועד בני ימין פלד, שלא נאמר על-ידי לפני שנים רבות. הוא גם היה בעל יחס ידידותי לי שבועון זה.

אין זה הלך ביחד? לאלוהיו פיתרונים. לפני 21 שנים בדיוק, במארס 1961, את-רי שקיבל מידי דויד בן-גוריון, שנוא נפשו, פרס-מילגה בסך 2500 לירות, שלח-נו את אחד מחבריה-המערכת (איני זוכר מי זה היה) כדי לראיין אותו. הדברים שנאמרו אז הם בעלי אקטואליות מדהימה

לחן מכנסיו החומים (דהויים). "איפה ראית את זה? תיארתי לי שזה יעורר רעש גדול וכולם יכתבו."
אני: "לא, העיתון עוד לא יצא לאור. אבל ראיתי את המאמר. אדוני רוצה לבטל את העיתונות החופשית ולהסתפק ב-עיתון ממשלתי אחד. זה נכון?"
אורי צבי גרינברג (משורר התנועה הלאומית אינו נבהל. הוא רק מחייך): "נו, אז מה? מי ישמע לי בעניין זה?"
אני: "האם אין למשוררים משקל בי-ציבוריות הישראלית?"
הוא (מרים את גבות עיניו): "טוב, יש בזה מן האמת. אני אסביר לך מדוע מספיק עיתון אחד. (משתתק). תראה, היום יש הפקר בעניין זה. כל אחד שוכר בית-דפוס ומדפיס כל העולה על רוחו."
אני: "אז מה רע בזה?"
הוא (גושע): "אויכח לך, אבל אל

בראיון שהעניק לפני 21 שנה דגל אורי צבי גרינברג

בהקמת דיקטטורה ובחיסול העיתונות החופשית, השמיץ את משה שמיר ומנחם בגין ושיבח את עורך "העולם הזה"

בעיקר אהוב לפני שנפרדו ממנו בתחנת-הרכבת, ורק פה לא כן."
אני: "אז זוהי הסיבה..."
הוא (בשטף): "כל אלה ביחד הסי-בות. דע לך, הדור הצעיר בישראל איבד את היצרים הטבעיים שלו. היום בחור יוצא עם בחורה לא מתוך יצר, ולא מתוך תאוה עזה. היום הכל מיסחר קטן, אפור. אילו לפחות הדור הזה היה חוזר ליצירו הטבעיים!"
אני: "אז במה תעזור ממשלת-החרום, בעלת העיתון היחיד?"
הוא: "היא תעמיד כל אדם על מקומו הנכון. אדם בריא לא ימכור את סחורתו מאחורי הדואר, אתה תופס או לא? היום הכל הפקר, והממשלה הזאת, על-ידי כפייה, תכניס נורמליזציה לאנשים! היא, כמו שאמרתי, תעשה אותם יותר טבעיים, רודי-פייצרים נורמליים."
פה, כמו שאתה שומע, בארץ-ישראל, יש דיבוק של אנשים שבעים, שאין להם מה לעשות. אז הם רודפים אחרי רוחות ואבנים ודברי-הבל חסרי-טעם.
הנה אני, למשל: 11 שנים שאני חי עם אשתי והיינו פעמיים, או סליחה, כן, היינו שלוש פעמים בקולנוע. בפעם האחר רונה באו מכירים ואמרו שאנחנו מוכ-רחים לראות את הירושמימה אהובתי, ולכן הלכנו. אבל לא יותר מזה. ומה קרה לנו? הכל בסדר. חיים כרגיל."
אני: "ומה עם..."

אתה רוצה לשאול אותי מה יקרה עם עורי כי העיתון הממשלתי יהיו בלתי-הוגנים ולא ידפיסו את שירי, נכון?"
הפרצופים הדגנרטיים
אני: "בדיוק זה."
הוא: "מה שקשור בי, אני מוכן לוותר, אבל נכון, זו בעייה. אלא שעכ-שיו אין דרך אחרת אלא ריכוז הכוחות. זה העם שלנו, אנחנו מוכרחים."
אני (בהיסוס רב): "אדוני רומז לדיק-טטורה?"
אורי צבי מנחית באגרופו על השול-חן. זוגית המשקפיים מתשפפת באוויר. ונופלת ברעש: "אני לא מסתיר כלום. קרא לזה דיקטטורה! אני לא מתבייש, זה הכרח לא יגונה!"
אני (מיני מביט). הוא מנסה להסביר. "תראה, זה מה שהעם צריך ורוצה. פה כל אחד הפך לבעל-בית. אף אחד לא עובד. להי-פך מה."
אני: "מה זאת אומרת?"
הוא (תאמץ את שירי פניו): "השבוע נסעתי עם ידיד מווילנא באוטו. ואני יודע מהי וילנא, אוהו, ועוד איך יודע! הת-רחצו שם פעם בשנה, כשהקרה על הנהר. נמס. פתאום הוא אומר לי שמצבו רע. אשתו רוצה חרטינה על קירות האמבטיה ואין לו כסף. שמעת? (הוא מתגעש ושופך אש וגופרית): "חרטינה תנו לה. לנסי-כה מווילנא. אחרת היא איננה יכולה לר-חץ את בשרה האצילי!"
אני: "רוצה לומר שצריך ממשלת-חירום-לאומית כדי להוריד את רמת-החיים?"
אורי צבי: "כן, אבל לא רק זה. לך

תפריע לי באמצע דברי. יש בעיתון הארץ אחד ששמו אורי קיסרי. הוא כותב על שמונה-עשרה אביבים, או מדור דומה. זהו שם יפה, מסך-עשן על האמת. אין הבדל בין כתיבה זו ובין כתיבה זולה על חתיכות! (צועק בקול צרוד): איזה הבדל יש בין אביבים וחתי-כות? ראית מה שעיתונאי מכובד זה כר-תב? ובכן, אולי יצליח משהו להסביר לי מה טוב בכך? לשם מה כל זה בא?"
אני: "אבל למי הוא מפריע?"
הוא: "נכון, נכון. יש לי עוד דוגמה. המשוררת הזאת, מה שמה, הא? שולמית הריאבן. הלכה אל הרבנות ושמה את הרבנית ללעג ולקלס. כשהרבנית אמרה לה כי אסור להתחתן בימי הווסת."
אני: "ובכן?"
אורי צבי (בתוקפנות): "מה, ובכן? היא. המשיכה ולעגה לתפילה הנאמרת מתחת לחופה. בשביל מה עשתה זאת? זה עוזר לכל אלו הנלחמים בעד נישואים אזרחיים! מה היא בכלל מבינה בתפילה נהדרת זאת? הרי מה שנאמר בה זה שיא התאוה והאהבה, יופי קרוש. אני זר-כר את עצמי. כמה תרגשת לשעמדתי מתחת לחופה ושמעתי את הלשעמדה! אז הנה עוד שאלה: למה להדפיס דברים כאלה?"
אני: "וזהו סיבה מספקת?"
הוא (באנחה): "אוי ואבוי, לא זה בלבד. הנה קח את משה שמיר. שני עיי-תונים קופצים על דבריו. והוא הרי נעדר כישרון ואידיאליים! ריק שבריקים! דבר לא בווער בליבו, לפיד לא מהבהב בנש-מתו! והוא כותב מה שכותב, ועיתונים מדפיסים מה שהוא כותב. ואני שואל את שאלתי: מדוע?"

כיום. יש רק הבדל אחד: הדברים, שנשי-מעו או כרחשי-ליבו התימהוניים של איש בודד וחריג, הפכו עתה נייכסי-צאן-ברזל של חלק ניכר של הציבור. או היו מור-זרים, כיום הם מפחידים.
 החלטתי לפרסם כן את הראיון במלואו, כפי שפורסם בהעולם הזה (1172). בלי שום שינוי.
הנהו:
 העיניים הסמוקות ננעצות בשער הגינה. הוא מדבלל בידו את רעמת-שערותיו הר-אדומה, שלא כהתה במרוצת השנים, ומב-ליט את קמטי מצחו.
מה אתה רוצה, אדוני? הוא שואל. "ראיון? מה? אותי אני לא. זה לא, אני לא רוצה שום סנסציות. אני איני נושא מעניין. אתה מבין? שיחה, ציטוט עיניי, מילא. לא, גם זה בספק."
אורי צבי גרינברג, מחבר ספר הקיסטורג והאומנו, ממחר להיכנס אל ביתו. "סלח, אצלנו בדק-בית. תיכנס לחדר-העבודה. נשב. אני אסביר. אבל בזהירות."
 פתאום הוא קם. כפוף-גו, מכונס בתוך עצמו. הוא ממחר לעול את נעליו, מצוח-צחות, כפי שצויה זאת ז'בוטינסקי על-ההדר הביתי. אורי צבי מתיישב בחורה על הספה, מהדק בידו את שפתי פיו.

כתיבה זולה על חתיכות

"אז מה העניין, אמור?"
 "מאמר על העיתונות בירחון עיריית רמת-גן?"
הוא (מתפלל): "זה כבר הופיע?"
 (מסדר את עניבתו הכחולה, התלויה ברש-לנות על חולצתו הירוקה ומוכנסת עמוק

(המשך בעמוד 72)
 אורי צבי